

Dört Hırka-i Şerif

Muallakat-ı seba (Yedi Askı) şairlerinden yani şiiri, Cahiliye döneminde beğenilip seçilen en meşhur şiirlerden altın suyu ile yazılıp Kâbe duvarına asılan şairlerden **Kâ'b bin Züheyr**; şirkte direnen, Peygamberimiz (s.a.v.) ile Müslümanlara karşı besledikleri kin ve düşmanlığı şiir ve hitabeleriyle dile getirmekten geri durmayanlardandı. Bir gün Medine'ye gelen Kâ'b, Peygamber Efendimizin, huzurunda diz çöküp mübârek elini tuttuktan sonra zekice şöyle bir teklifte bulundu:

"- Kâ'b bin Züheyr, tövbe etmiş ve Müslüman olarak huzuru saadetinize gelmek istiyor. Ben, onu size getirsem, ona emân verir, tövbesini ve Müslümanlığını kabul eder misiniz?" Resûl-i Ekrem bu teklife,

"- Evet!.." cevabı verince, elini Hz. Resûlullahın elinden ayırmadan şehâdet getirdi:

"- Şehâdet ederim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur! Ve yine şehâdet ederim ki, Muhammed Allah'ın Resûlüdür." Resûl-i Ekrem Efendimiz (a.s.m.) ve etrafında bulunan sahabîler bir anlık bir hayrete kapıldıktan sonra, Peygamber Efendimiz (a.s.m.),

"- Sen kimsin?" diye sordu. Kâ'b,

"- Ben, Kâ'b bin Züheyr'im Yâ Resûlallah", diye cevap verdi.

Gönül ülkesi İslâmın manevî kılıcı ile fethedilen Ka'b, hemen o anda Arap edebiyatında şaheser parçalar arasında yer alan "**Banet Süâdü**" isimli kasidesini Hz. Resûlullah'a sundu. Huzûr-ı saâdetde okuduğu Kaside içinde bir beyt var ki, Resûl-i Kibriyâ Efendimiz ondan son derece memnun olmuştu. O "Tâc Beyit" şuydu:

"Şüphe yok ki, Resûlullah doğru yolu gösteren bir nur, kötülükleri yok etmek için Allah'ın sıyrılmış keskin ve yalın kılıçlarından bir kılıçtır."

Bu beyti duyan Hz. Resûlullah, o anda üzerinde bulunan mübarek **bürdesini (hırkasını) çıkarıp bu büyük şâire hediye ederek** memnuniyeti yanında tebrik ve takdirlerini de izhar etti.

Bundan sonra "Banet Süâdü" adlı kaside "**Kaside-i Bürde**" olarak anılmaya başlandı.

Gitti artık... Çok uzakta... Bense izinde Terk edilmiş bir vefâlî köleyim yeryüzünde >	Ayrılrken inleyen sürmeli ceylan idi amma Mağrur ve müstağni bir bakış parlardı gözünde
Gelirken başkaykı karşıdan, giderken başka Her zaman bir başka güzellik vardı özünde	Gülerdi gülücüklerle bir şurup lezzetiyle İslanıp ışıldardı dişlerinin kar beyazında
Islak bir tebessümle, sabah pınarlarının Saf ve berrak serinliği ışırdı ağzında	O berrak sular ki, kirlemesin diye vadiyi Yağmur yıkar, rüzgâr üflerdi kışın da yazın da.
Mümkün mü buluşmak? Sanmam, çağrısı kalsın bari Hayalî kanatlar gibi insanın omuzunda	Gerçek aşk öyle bir çölde ki artık şimdi Ancak bir soylu deveyle gidilir rüzgâr hızında
Orda işte... Çöllerin yiğit develerini Her an yeni bir ufka çeken arzuda.	"El Ebu Sülma oğlu" diyorlar "yandın Sen kendini ölmüş bil ümit yok niyazında... "
Kimlere başvurduysam eğer sırt çevirdi bana Güvendiğim dostların çare yok vaazında.	Ben de dedim ki: "Beni bırakın ürpereyim Rahman olan Allah'ın rahmet ihtizazında.
Ahiret eşiğinde şu ölümlü dünyanın Ne ayrıcalık vardır çoğunda ve azında.	Giderim yalvarırım şanlı Resûlullah'a Merhamet dalgaları kalbinin nur havuzunda."
Dediler ki: "Peygamber idam ettirir seni!..." Dedim: " Adalet parlar o Hakkın yıldızında. "	Ve geldim huzuruna özür dileyerek İşte boynum İslâm'ın adil muhafızında.
Sana Kur'ân'ı veren Allah için yargıla	Hakkımda hükmü sen ver kusurum çoktur amma

Kim ne hikmetler çiçek açar O'nun lafzında.	Çok yalan var düşmanların bana itirazında.
Sen beni affetmezsen ne suda tad bulurum Ne göğün mavisinde ne yerin yağzında.	İşte uzatıyorum sağ elimi, izin ver Değsin adalet nuruna ellerin en temizinde.
Ve eğer... Suçlusun! Denilirse heybetle Mümkün mü bu makamda durmak sağlam ve zinde?	Çünkü burda halka halka, sıra sıra aslanlar Ve Aslanlar Aslanı halkanın merkezinde.

Hz. Muaviye, Ka'b'ın vefatından sonra mirasçılarında Hz. Resûlullahın bu mübarek Hırka-i Saadetlerini satın aldı. Daha sonra bu mübârek hırka Emevilerden Abbasilere, onlardan da Yavuz Sultan Selim eliyle Osmanlılara geçti. Bugün, **Hz. Resûlullahın bu mübarek hırkası "Mukaddes Emânetler" arasında Topkapı Sarayının "Hırka-i Saadet" dairesinde muhafaza altında bulunmaktadır.**

Yeni bir padişah tahta çıktığında sadrazam, şeyhülislâm, Dârüssaâde ağası ve yüksek rütbeli görevlilerin biatı Has Oda'da (Hırka-i Saâdet Dairesi) gerçekleşirdi. **Ramazan'ın on beşinci günü, Hırka-i Saadet, merasimi mahsusa ile açılır ve başucunda bizzat hükümdar bulunduğu halde devlet ricali ve saray memurları tarafından ziyaret olunur ve destimaller hediye olunurdu.** Hırka-i saâdetin savaş zamanlarında daha büyük bir önem kazandığı bilinmektedir. Bunun en kayda değer örneği III. Mehmed'in Eğri seferinde (1596) yaşanmış, savaş Osmanlılar aleyhine gelişmekte iken Hoca Sâdeddin Efendi etkili sözlerle padişahı yerinde tutmuş ve ona hırka-i saâdeti giydirerek muhtemel bir hezimetini zafere dönüştürmüştür. **Seferlerde ordunun cesaretini arttırmak için hırka-i saâdet ve sancak-ı şerif taşınırdı.**

Yahya Kemal'in 1921 Şubatında yazdığı şu satırlar, Türkler'in hırka-i saâdeti karşı beslediği derin saygının en güzel bir tezahürüdür: **"Bu devletin iki mânevî temeli vardır: Fâtih'in Ayasofya minaresinden okuttuğu ezan ki hâlâ okunuyor! Selim'in hırka-i saâdet önünde okuttuğu Kur'an ki hâlâ okunuyor!"**

Saltanatın ilgası üzerine hem hırka-i saâdet ziyareti, hem de Hırka-i Saâdet Dairesi'nde günün her saatinde Kur'an okunması âdeti kaldırılmıştır. Hırka-i Saâdet Dairesi'nde 25 Ekim 1996'dan itibaren yirmi dört saat boyunca Kur'an okuma uygulaması yeniden başlatılmıştır.

Veysel Karânî Yemen'de deve çobanlığı yaparak, hurma çekirdekleri toplayıp satarak geçimini sağlayan bir zâhiddi. Medine'ye gidip Hz. Peygamber'i ziyaret etme arzusuna rağmen yaşlı annesini bırakamamış, fakat daha sonra annesinden kısa süreliğine izin alıp Medine'ye gelmiş, ancak Resûl-i Ekrem'i o gün evde bulamadığından görüşmemiş ve Yemen'e dönmek zorunda kalmıştır.

Uşşak makamında okunan Veysel Karânî ilahisi:

Resul-ü ekremin kıymetli yâri Yemen illerinde Veysel Kârâni Söylemez yalanı yemez haramı Yemen illerinde Veysel Kârâni >	Seherde kalkuben yola giderdi Hakkın bin bir ismini zikrederdi Allah Allah deyû deve güderdi Yemen illerinde Veysel Kârâni
Elinde asası hurma dalından Sırtında hırkası deve yününden Asla hata gelmez onun dilinden Yemen illerinde Veysel Kârâni	Anasından destûr aldı durmadı Mekke'ye geldi mescide varmadı Eve geldi Muhammed-i bulmadı Yemen illerinde Veysel Kârâni
Muhammed mescidden evine geldi Üveysin nurunu kapıda gördü Sordu Fatıma'ya eve kim geldi Yemen illerinde Veysel Karani	Aşık Yûnus eydür ben de varaydım Ol mübarek hûb cemâlin göreydim Ayağın tozuna yüzüm süreydim Yemen illerinde Veysel Kârâni.

Hız. Peygamber vefatından kısa bir süre önce hırkasını çıkarıp Hız. Ömer'e ve Hız. Ali'ye vermiş, bunu Üveys el-Karanî'ye vermelerini söylemiş, onlar da Veysel'in Kûfe'ye yerleşmesinden sonra hırkayı ona götürmüştür.

Hız. Peygamber'in Veysel Karanî'ye hediye ettiği hırkası, İstanbul'da Hırka-i Şerif Camii'nde muhafaza edilmektedir. Hırka-i Şerif Camii Sultan Abdülmecid tarafından 1851 yılında inşa ettirilmiştir. Özellikle Ramazan ayının ikinci yarısında vâlide sultan tarafından burada ziyarete açılan hırka-i şerif, **Osmanlı devlet erkânının Topkapı'daki hırka-i saâdeti ziyaret ettikten sonra bu camiye gelerek hırka-i şerifi de ziyaret etmeleri** geleneğini başlatmıştır. Ramazan ayının ilk haftasından başlanarak arefe gününe kadar halkın ziyaretine açık bulundurululan hırka-i şerif ziyaretleri için günümüzde herhangi bir resmî protokol mevcut değildir.

Hız. Peygamber'i zâhiren görmemekle birlikte mânen kendisinden feyiz aldığı ileri sürülmüştür. Bu sebeple ileriki asırlarda **Resûl-i Ekrem'i, Veysel Karanî'yi veya herhangi bir şeyhi görmeden rüya gibi mânevî bir yolla onlardan eğitim alan kişilere Üveysî denmiş**, bu şekilde eğitim almaya Üveysîlik adı verilmiştir.

Uhud Gazvesi'nde Resûlullah'ın dişinin kırıldığını haber alınca Veysel Karanî'nin de kendi dişini kırıldığı rivayet edilir. Buna istinaden, Pakistan'ın Lahor şehrindeki Bâdşâhî Camii'nin avlusunda bulunan Teberrükât-ı Mukaddese Bölümü'nde ona izâfe edilen kırık iki diş sergilenmektedir.

Osman Sarı'nın "Taş Gazeli"nden:

Taş taş değil bağrıdır taş senin Nereni nasıl yaksın söyle bu ateş senin >	Kazmayı kayalara değil kalplere vur ey Ferhat niçindir kıldığın bunca taş senin
Ölüm sendendir bana nedir taşlamak beni Bana güldür çiçektir attığın her taş senin	Niçin çıktın dağlara evren çöl oldu Leylâ Topuğun öpmek için toz oldu dağ taş senin
Bir İbrahim bıçağı ikiye biçer taş Sevgili nasıl kıldı kutlu dişin taş senin	Ölüm bir kasırgadır çevirir seni beni Nedir kucığında kocaman bu taş senin

Ferideddin-i Attar, 'İlahinâme'sinde, "Müslüman olan Yahudi ve hâlî"ni anlatırken hediye edilen bir hırka-i şerif'ten bahseder:

Şam'da çok yaş yaşamış, gün görmüş bir ihtiyar vardı. Tevrat okurken, Peygamber'in adına rastladı mı, ya silerdi, yahut orasını keserdi. Gene bir gün Tevrât'ı açtı; orada Peygamber'in adını bulunca, gene o adı silmeye başladı; ama ertesi günü o yazılmış adı tekrar buldu. Gönlü daraldı. Birgün bu halde kaldı. Gönlünden dedi ki: Güneşi balçıkla sıvayamam. Olsa olsa bu meydana çıkan yol gösterici, gerçek olacak. Kalktı, doğruca Medîne'ye geldi.

Pek sıcak bir zamanda Medîne'ye ulaştı; ama yol iz bilmiyordu. Peygamberin mescidine, gönlü yanarak varınca Enes'e rastladı. Dedi ki: Ey yüreği temiz kişi, bana yol göster, beni Peygamber'e götür. Enes, ağlayıp inliyerek onu, mescide götürdü. Mescidde sahâbeyi hayran bir halde oturur gördü. Sıddıyk, mihrapta, ridâsını sırtına almış, oturmaktaydı. Tahkıyk erleri olan sahâbe de çevresinde oturuyordu.

O yaşlı adam, mihrapta, onlara karşı oturan Sıddıyk'ı Peygamber sanıp, Ona, ey Tanrı dergâhının hası dedi; bu yol yitirmiş ihtiyar, sana selâm vermede. **Hepsi de Peygamber'in adını duyunca, yarı kesilmiş kuş gibi çırpınmaya başladı.** Gözlerinden kanlı yaşları boşandı; ne tûfandı o dostların yağdırdığı tûfan. Topluluğun arasından bir coşuştur koptu; sanki yüzlerce mum yanmış dersin.

O ayağı bağlı garîbin de onların ağlayışlarından yüreği parçalandı. Onlara, ben garîbim dedi; **Yahudiyim, şeriatın bir nasîbim yok. Söylenmeyecek bir söz mü söyledim;** gizli tutulması

gereken bir laf mı ettim? Böyle bir şey yoksa ne diye bu kadar ağlarsınız? Benim, dînin bu töresinden haberim yok.

Ömer, ona dedi ki: Sen hiçbir şey yapmadın; bu ağlayışın sebebi, düşündüğün şeyler değil. Yalnız a zora düşmüş kişi, **bir hafta oldu ki Peygamber dünyadan gitti**. Dilinden onun adını duyunca canım gibi bütün canlar gamla ıztırâba düştü. Onun iştiyâkiyle kimi vakit ateşler içindeyiz; kimi vakit ayrılığıyla zemheriye uğramadayız. Yazıklar olsun ki âlemi aydınlatan o göznûru gitti de biz bugün, onsuz, zerrelere döndük. Yazıklar olsun ki öylesine bir ulu denizden ayrıldık; onsuz bir katreden de âciz bir hâle düştük.

O ihtiyar, bu sırrı anlayınca, birden elbisesini paramparça etti. Baharları bulut, yağmur yağdırır ya; onun gibi de değil, daha fazla ağladı, göz yaşları döktü. Ah ayrılık, ah musîbet diye yanıp yakıldılar; yenibaştan yaşlara battılar o gün. Derken, sonunda o coşkunluk yatışmaya başlayıp akılları başlarına gelerek elemeleri azalınca, **Yahudi dedi ki: Bir dileğim var; onu yerine getirin; Peygamber'in bir libâsını verin bana. O yüzü görmek nasîb olmadıysa, bâri kokusunu alayım**.

Ömer, libâsını verir ama Zehrâ'dan istemek gerek dedi. Ali, ona başvurmak kolay ama kapısını tamâmiyle kapattı. Bir haftadır başı önünde; onun hasreti herkesten fazla. Yastan başka birşeyden bahsetmiyor; bir anı bile ağlamadan geçmiyor dedi. Sonunda bütün dostlar, o gamla, o dertle Cennet Hâtunu'nun evine vardılar.

Birisi kapıyı vurdu; gündüzümüz geçti; gece gelip çattı bize. Benim gibi bir yetîmin, benim gibi köhne bir kilimin ardında kalanın kapısını çalan kim? Benim gibi eski bir hasır üstünde oturmuş eşrin kapısını kim çalıyor? Benim gibi hüznü batmış birisinin kapısını çalan kim? Ölüm, canıma bir pusu kurmuş diye içerden ses geldi.

Vek'ayı tamâmiyle anlattılar. Zehrâ dedi ki: Peygamber doğru söyler. Adâlet sâhibi Tanrı'ya can verirken dudağının ucuyla bu hâlden haber vermişti; **Yoldan bir âşıkım geliyor demişti; fakat o iyi niyetli kişi, yüzümü göremeyecek. Bu hırkayı ona bağışla**; güzellikle, hoşlukla selâmımızı da ilet ona buyurmuştu.

Hırkayı o adama verdiler; giyindi; Peygamber'in kokusu kendisine gelince bir hoş coştı. Kokusu, gerçekliğine delil oldu, İslâma geldi; Mustafa'nın kabrine gitmek istedi. Aldılar; kabre götürdüler. Gönlü taşıtı, kabardı; o temiz kişi orada yere oturdu. O Müslüman, Peygamber'in kabrinin kokusunu alınca yere yıkıldı; tertemiz canını verdi gitti. O gamlar yiyen ihtiyar, **yüzünü Peygamber'in toprağına koyup can verdi. Sen de âşıkıysan bu çeşit bir yol, yordam tut; sevgilinin iştiyâkiyle mum gibi eri; böylesine öl**.

Ka'b bin Züheyr'den sonra **Muhammed el-Bûsîrî** de Kasîde-i Bürde adıyla meşhur bir kasîde yazmıştır. Biri maddî biri de manevî hırkayla ödüllendirilen bu kasîdeler; İslâm dünyasında en çok okunan, ezberlenen, tercüme ve şerh edilen gözde eserler konumuna yükselmiştir.

Pek çok eser sahibi olan **Bûsîrî'nin en meşhur eseri Kasîdetü'l-Bürde** diye bilinen 160 beyitlik kasîdesidir. Kasîdetü'l-Bürde'nin asıl adı El-Kevâkibü'd-dürriyye Fî Medhi Hayri'l-berriyye'dir. Bûsîrî, kasîdesinde Peygamber aşkını sanatsal ve coşkulu anlatmasıyla İslâm dünyasında şöhret bulmuştur. Kasîde birçok adla anılmasına karşın aslında ismini Bûsîrî'nin gördüğü bir rüyâdan almaktadır.

Kısa boylu ve zayıf bir bünyeye sahip olan Bûsîrî'nin hayatı, hanımının hırçınlığı ile çocuklarının çokluğu ve geçim sıkıntısı yüzünden huzursuzluk içinde geçmiştir. Şâzelî tarikatının kurucusu olan Ebû'l-Hasan eş-Şâzelî'ye intisap eden şâir, ilâhî aşk yerine daha çok **Peygamber sevgisini** terennüm etmiştir.

Hayatının sonlarına doğru felç olan Bûsîrî bir akşam yatarken hastalığına şifa vermesi için Cenab-ı Hakk'a dua ve niyazda bulunur; **rüyasında gördüğü Hz. Peygamber, Bûsîrî'den kendisi için yazdığı kasîdeyi okumasını ister**. Bunun üzerine Bûsîrî: "Yâ Resûlallah! Ben sizin için çok kasîdeler yazdım, hangisini emredersiniz?" deyince, Hz. Peygamber kasîdenin ilk beytini okuyarak bu kasîdeyi işaret eder.

Şâir kasîdesini okumaya başlar, Resûlullah da duyduğu memnuniyetten iki yana sallanarak sonuna kadar büyük bir zevkle dinler. Bitince de yatmakta olan hasta şâiri ödüllendirmek üzere

hırkasını (bürde) çıkarıp üstüne örter ve eliyle vücudunun felçli kısmını sıvazlar. Bûsîrî heyecanla uykudan uyanır; gördüğü rüyanın zevkiyle toparlanmaya çalışırken vücudunda felçten bir eser kalmadığını fark ederek sevincinden ne yapacağını şaşırır.

Bu sırada şafak söküp sabah namâzı vakti yaklaşmıştır. Busîrî abdest alıp mescide gitmek üzere evden çıkar ve yolda Ebü'r-Recâ denilen bir dervişle karşılaşır. Derviş ondan Hz. Peygamber için yazdığı kasîdeyi ister; Bûsîrî de hangi kasîdeyi istediğini sorunca Ebü'r-Recâ: “Hani bu gece Resûlullah’ın huzurunda okuyordun ve o da büyük bir zevkle dinliyordu, işte onu” der. Bu olay duyulduktan sonra kasîde büyük bir üne kavuşmuş ve zamanla şairin verdiği isimle değil, rüyâda Hz. Peygamber tarafından üzerine örtülen hırka sebebiyle Kasîdetü'l-Bürde adıyla anılmaya başlamıştır.

160 beyit ve 10 bölümden oluşan kasîde aruzun basit bahriyle yazılmış olup yapı ve üslup bakımından son derece sağlam ve liriktir. Bu yüzden asırlardır İslâm coğrafyasının her bölgesinde büyük bir ilgi görmüş, **dini toplantılarda, mübarek gün ve gecelerde, sünnet, düğün ve bayram merasimlerinde okunagelmıştır.** Günümüzde de bazı çevreler onu haftalık evrad olarak ve 140. beyitten itibaren de **felçlilere şifa** maksadıyla okumaktadırlar. Bûsîrî’nin kasîdesi İslâm âleminde, Türkiye’de **Süleyman Çelebi’nin “Mevlid”i** kadar meşhur, hatta ondan daha yaygındır.

Kasîde-i Bürde adıyla tanınan bu kasîde, esas itibari ile Hz. Resûlullah’a övgü olarak yazılan bir eser olup Hz. Peygamber’in (a.s.) doğumunu, miracını, cihadını anlatan; Hz. Peygamber’i (a.s.), Kur’an-ı Kerim’i metheden, şiirsel ve aşıkâne anlatımıyla dikkat çeken nefis bir şiirdir.

Tasavvuf erenleri arasında bu güzel kasîde "vird" olarak ezberlenmiş ve sürekli okunmuştur. Psikolojik ve fiziksel hastalıklara **şifa bulmak için de okunmuş**, Allah’ın izniyle şifa bulanlarla ilgili birçok rivayet nakledilmiştir.

Büyük Türk Hakanı **Babür Şah** birgün rahatsızlanır. Türkistanlı büyük tasavvuf âlimi Hâce Ubeydullah-ı Ahrar hazretlerinin Hanefî fıkhı üzerine yazdığı Farsça **“Risale-i Validiyye”yi** çevirmek hatırına gelir. Hazretin ruhuna iltica edip, gönlünden ‘Eğer bu manzume, o hazretin makbulü olur - nitekim Kasîde-i Bürde makbul olup sahibi felç hastalığından kurtulmuştu- ve ben de bu hastalıktan kurtulursam, bu, nazmımın kabul olduğuna delil olur’ diye düşünür. Bu niyetle risaleyi onbir günde **Türkçe nazma çevirir.** Allah’ın inayeti ve hazretin himmetiyle hastalıktan kurtulur.

- **Kasîde-i Bürdeyi Türkçe Söyleyiş (Prof. Mahmut Kaya)**

Prof. Mahmut Kaya’nın, Peygamber Efendimizi aşk ve coşkuyla insanlığa tanıtmaya çalışan Bûsîrî’nin Kasîde-i Bürde’sini Türkçe terennüm ettiği eserdeki bölümlerden beyitler sunuyoruz.

Sevgiliye özlem: Evet, gece sevgilimin hayali geldi ve beni uykusuz bıraktı; çünkü aşk, zevk ve elemle karışiktir.

Gece geldi sevgilinin hayali, Beni benden aldı o nur cemâli; Tatmayan bilmezmiş bu mutlu hâli. >	Aşksız geçen her an ömre zıyandır, Sevgide hem lezzet hem elem vardır.
Âşık sanır mı ki aşk gizli kalır Ârifler âşığı yüzünden tanır...	Ne çare sağırdır âşık işitmez, Verilen öğüde aldırış etmez.

Nefisten şikâyet: Nefsi bayağı isteklerinden çevir, onun seni yönlendirmesinden sakın; çünkü nefsanî istekler, hâkim olduğu kimseyi ya helâk yahut rezil eder.

Aldanıp uyarsan nefsin sözüne, Asla bakamazsın dostun yüzüne. Ne durursun yönel kendi özüne! >	Nefsini yenmeyi kolay iş sanma, Sakın bu savaştan yılma, usanma!
Güç vardı dizimde, tutardı elim,	Cahil nefsim bundan ibret almadı,

Şimdi saç ağardı, büküldü belim.	Kendi bildiğinden geri kalmadı.
Açgözlüdür nefis ne verirsən yer, Yedikçe semirir, daha var mı der.	Ne açlar ağlasın, ne gülsün toklar, Her ifrat özünde tehlike saklar.
Nefis ve şeytanla mücadelesi, Şu insanoğlunun bitmez çilesi.	

Hz. Peygamber'e (a.s.) övgü: O bir fazilet güneşidir; diğer peygamberler ise (güneş batınca) karanlıkta insanlara parıltısını gösteren yıldızlar gibidir.

Doğar güneş, mahcup yıldız saklanır, Yıkanır güneşle, yunup paklanır, Akşamla birlikte çıkıp aklanır. >	Güneş sensin, onlar birer yıldızdır, Nurundan yansıyan parlak yıldızdır!..
"Fakirlik övüncüm" diyebilene, Belâlar bal olur yiyebilene!..	Vahdet sarayına mahrem olanın, İlhamını dâim Arş'dan alanın, Hatırına dünya yaratılanın
Hak'dan başkasına meyli mi olur?! O en büyük hazzı kullukta bulur.	Hakk'ın Habibi'dir dertlere derman Şefaât yetkisi elinde ferman, İmdada yetişir dilediği an!
Ona sarılanlar güvenliktedir, Her iki dünyada esenliktedir.	Nuruna pervane âşık gönüller, Sevdasıyla açıp solmada güller...

Hz. Peygamber'in (a.s.) doğumu: Yerdeki putların (yüz üstü) düştüğü gibi ufukta yıldızların akmasını gördükleri halde yine fark edemediler.

Yere serilmişti Kâbe'de putlar, Şaşkındı müşrikler, kırık umutlar. Kâinatsa yeni doğuşu kutlar: >	Yıldızlarda cümbüş, kayan kayana Herşeyde ibret var, fakat duyana!..
Atası İbrahim, soyu ne güzel, Tertemiz mayası, huyu ne güzel.	Vahiy kapısını şükür açana. Artık geçit yoktur nifak saçana, Şeytanlarda panik, kaçan kaçana...
Zaman zaman İblis kursa da pusu, Daha tutunamaz şeytan ordusu.	

Hz. Peygamber'in (a.s.) mucizeleri: Zamanın bana zulmederek zarar vermesinden dolayı her ne vakit ona sığındımsa, onun tam bir himayesinden başka bir şey bulmadım.

Neler çektim neler dehrin elinden, Ne sitemler duydum nâdân dilinden, Tutmaz oldu kimsecikler elimden. >	İltica edince Resûlullah'a Ne lütuflar gördüm, şükür Allah'a...
Bu gerçeği bir de siz benden duyun: Yemin ederim ki yarılan ay'ın, Resûle benzeyen yanı olayın,	Onun da mübarek kalbi yarılmış, İman, hikmet konup sonra sarılmış.
Peygamberlik, hâşâ çabayla değil, Dervişlik, sofuluk abayla değil!	

Kur'an-ı Kerîm'in fazileti: Namusuna düşkün kimsenin kendi hareminden câninin elini çekip defettiği gibi, Kur'ân'ın balâgatı da muarızlarının ididasını öylece reddetmiştir.

Kelâm-ı ezeli lafza can verdi, Belâgat Kur'ân'la kemâle erdi, Mucize ne imiş insanlık gördü. >	İtiraza mahal kalmadı hasma; İdrâki kıtlara pek kulak asma!
Bütün mûcizeler Kur'ân yanında, Başlayıp bitmiştir vukû ânında. Yalnız Ku'ân'dır ki, onun şânında	Ebedî yaşayan mûcize denmiş; Son Kitap olarak dünyaya inmiş.
Kur'ân'la tanışan başka söz anmaz, Okudukça okur, bıkmaz usanmaz, O iksirden ruhu içmekle kanmaz...	

Hız. Peygamber'in (a.s.) miracı: Allah'a yaklaşmak üzere yükselmek isteyenlere yükselecek bir yer ileri geçmek isteyenlere bir nihayet bırakmayınca dek yükseldin. Sen (mirac gecesi) Kâbe-kavseyn denilen öyle bir mertebeye yükseldin ki, o mertebe (diğer peygamberler tarafından) ne ulaşıldı ne de istenebildi.

Tur'da Musa niyaz etti görmedi, İsa göğe ağdı, fakat ermedi, Hiçbir nebi böyle devran sürmedi. >	Makamlar son buldu, bitti rütbeler, Vuslat gerçekleşti, indi perdeler...
Vuslatın hazzına eresin diye, Bir nice esrârı göresin diye, Ümmetine müjde veresin diye,	Miracla taçlandı peygamberliğin, Âlemlere rahmet o rehberliğin...
Kutsal yolculukta bineğin Burak, Başlangıcı Kâbe, Kudüs ilk durak.	O gece gökleri gezip dolaştın, Sonsuz mesafeyi Refref'le aştın, Kâbe-kavseyn makamına ulaştın.
Yayın uçlarına hele bir bakın, Allah'a ondan da olmuştu yakın...	

Hız. Peygamber'in (a.s.) cihadı: Mücahitler dağlar gibidir. Şimdi sen, her savaşta onlardan neler gördüklerini düşmanlarından sor.

Sıra dağlar gibi mücahit, dimdik, İzin vermez surda açılınsı gedik. Bu ne kahramanlık, bu ne yiğitlik... >	Asıl sen onları bir de hasma sor, Neler görmüş neler, anlatması zor.
Bayram ederlerdi olunca sefer, Kükreyen aslandı sanki her nefer. Sonucudur elbet imanın zafer!	Bürünmüş zırhına hepsi maşlahlı, Ziyafete gider gibi iştahlı.
Yükselen tekbirler coşturur arş'ı; Bundan sonra tekbir ordunun marşı...	Ne gözünde dünya ne şan ne şeref, Hakk'ın rızasıdır biricik hedef.

Hız. Peygamber'den (a.s.) şefaât dileme: Yağmurun tepelerde bile çiçek bitirdiği gibi, onun bol şefaati de ümitsiz kalan bir eli bırakmaz.

Rahmet yağdığında bir düşün hele, Açar türlü çiçekler kırlarda bile. Şefaât sözcüğü gelince dile,	Benim de gönlümde açar çiçekler, Bir gariptir, senden şefaât bekler.
---	---

Bu şi'ri armağan ettim Resûl'e, Umarım affıma olur vesile.	
---	--

Dua ve niyaz: Allah'ım, sürekli olan salevât bulutlarına izin ver de Hz. Peygamber üzerine sağnak sağnak rahmet yağdırsınlar.

Esen yeller selamımı götürsün, Kible yeli nur kokunu getirsin, Onulmaz dertlere derman yetirsin... >	İzin ver Allah'ım bulutlar ağsın, Her an Habibine salevât yağsın.
Selam olsun bizden Resûlullah'a, Son buldu kasidem, şükür Allah'a.	

Süleyman Çelebi'nin Bursa Ulucami'de imamlık yaptığı yıllarda bir vâiz Bakara sûresinin 285. âyetini açıklarken peygamberler arasında bir fark bulunmadığını, bu sebeple Hz. Muhammed'in Hz. İsa'dan ve diğer peygamberlerden üstün olmadığını söyleyince cemaatten bazıları vâize karşı çıkmış, tartışmalar büyümüş, bu arada Süleyman Çelebi;

**“Ölmeyip İsa göğe bulduğu yol
Ümmetinden olmak için idi ol”**

beytini söylemiş, halkın çok beğendiği bu beyti, daha sonra büyük bir aşkla Hz. Peygamber'in sevgisini terennüm edecek ve onun hayatının bazı bölümlerini içine alacak şekilde geliştirerek **1409 yılında Vesiletü'n-necât'ı yazmıştır.**

Mensur bir münâcâtla başlayan eserin muhtevasını ortaya koyan bab başlıkları şöyledir:

- Allah'ın birliği hakkında,
- Nâzım için dua talebi ve kitap için özür beyanı,
- Âlemin yaratılma sebebinin beyanı,
- Hz. Muhammed'in ruhunun yaratılmasının beyanı (iki fasl),
- Hz. Muhammed'in vücudunun zuhura gelmesinin beyanı (üç fasl),
- Hz. Muhammed'in doğumu sırasında ortaya çıkan fevkalâdeliklerin beyanı (altı fasl),
- Hz. Peygamber'in methi, mucizelerinin, mi'racının ve hicretinin beyanı,
- Onun bazı vasıflarının beyanı,
- Nükte ve nasihat, kötü fiillerden nehyetme,
- Risâletin tebliği,
- Hz. Peygamber'in vefatı,
- Hâtîme.

Mevlid olarak tanınan eser, yazıldığı dönemden itibaren Osmanlı coğrafyasının hemen her yerinde özellikle Hz. Peygamber'in doğum günlerinde okunmuş, bestelenmiş, çeşitli dillere çevrilmiş ve nazîreleri yazılmıştır. Ayrıca başta Balkanlar olmak üzere çeşitli İslâm ülkelerinde bir ibadet anlayışı içinde mübarek gün ve geceler yanında doğum, ölüm, sünnet, evlenme, askere gönderme gibi pek çok vesile ile okutulmaktadır.

Derin bir bilgi ve dini heyecanla yazılarak gönülleri fetheden Mevlid'in; Kaside-i Bürde gibi manevi bir hırka sağlayıp sağlamadığını bilmiyoruz, ama mevlidhanların asırlardır “Mefhar-i Mevcudât, Hazret-i Fahr-i Alem/ Muhammed Mustafâ râ Salevât” diyerek okumaya başlamaları nedeniyle sevgili Peygamberimize salevât getirilmesine ve

Hakk Teala rahmet eyleye anâ Kim beni ol bir dua ile anâ	Her kim diler bu duada buluna Fatiha ihsan ede ben kuluna
---	---

dileğiyle, ruhuna fatiha okunmasına sebep olduğundan, Süleyman Çelebi için vesiletü'n necat (kurtuluş vesilesi) olduğu aşikârdır.